

is midden uit de Nederlandsche werkelijkheid weggenomen. Zulke knapenbederfsters, zulke *ogresses*, zulke *filles de marbre* — samengesteld uit driekwart lichtekooi en een kwart artiste — zijn ook in ons gezegend vaderland te vinden. Vosmeer de Spie heeft zijn model met kunstenaars-oog bespied — en in dit opzicht heeft hij als verspieder een goeden dienst gedaan aan de letterkundige kunst . . . en aan de moraal.

Minder gunstig is de indruk door den kantoorheld, Cornelis Verbruggen, gemaakt. De auteur geeft hem als eene soort van Jozefs-type, een braven zoon, door eene brave moeder opgevoed, en onbedorven de maatschappij binnentredend, krachtig door de deugd. Buitendien heeft Cornelis veel gelezen, en zich „eene pantheïstische wereldbeschouwing” gevormd — een feit, dat stellig als een niet alledaagsch geval mag beschouwd worden. Deze pantheïstische Amsterdammer wordt verliefd op eene actrice, als Ida Munck. Zoodra hij tot haar is doorgedrongen, verneemt hij, dat zij zich tegenover hem met de hoogste onverschilligheid gewapend heeft, dat zij alleen hare kunst liefheeft — en ondanks dit alles zinkt de deugdzame pantheïst nog dien eigen avond in hare armen, die zij als *horizontale de haute marque* met de meeste „vanzelfheid” naar hem uitstrekt. De schildering van dezen louter zinnelijken hartstocht is met gloed, maar tevens met kieschheid voltooid. De actrice komt in al hare quasi geniale gemeenheid zeer sterk naar den voorgrond, terwijl de begunstigde held voordurend de rol van een speelpop vervult.

Cornelis Verbruggen komt nu in eene periode van woeste jaloezie op de vermoedelijk zeer talrijke Romeo's, die deze gechiffonneerde Julia in vroegere dagen het hof hebben gemaakt. Het is eenigszins zonderling, dat de gastvrije kunstenaars hem niet terstond de deur uitzonden heeft, toen zijn ijverzucht haar

begon te vervelen. Zij wacht eerst het oogenblik af, dat Romeo zijne rol wisselt met die van Othello, en haar pooft te verwurgen, terwijl zij hem met hare nagels wangen en voorhoofd openkrabt. Na ditmaal met schande uit de deur „gebonjourd” te zijn — als de gulle tooneelspeelster pleegt te zeggen — had Verbruggen kunnen toonen, dat hem nog iets van zijne vroeger goede eigenschappen was overgebleven. Hij had zijn opengekrabt gezicht kunnen laten verbinden, hij had de zaak als eene wijze les kunnen beschouwen, en verder had hij het als zijne overtuiging kunnen uitspreken, dat middelmatige kantoorhelden niet in de wieg gelegd zijn om een *duo de luxure* te zingen met aarts geslepen tooneel-hetaïren, als de alom bewonderde Ida Munck. Maar dan had de auteur geene gelegenheid overgehouden zijn held in zelfmoord te doen ondergaan — een dood, die nu eenmaal voor Cornelis Verbruggen gepraedestineerd was.

Vosmeer de Spie vergeet hetgeen hij in het begin van zijn roman over de zedelijke, en verstandelijke eigenschappen van zijn held gezegd heeft — hij ontnemt hem alle bezinning, en teekent op uitvoerige wijze eenige mislukte, en later eene gelukte, poging tot zelfmoord. In de schildering der bijzonderheden komt het telkens uit, dat hij scherp waarneemt, en uitnemend schildert, wat zijne fantasie hem voor oogen stelt. Juist als schilder van het uiterlijk voorkomen van menschen en natuur toont hij een gelukkigen aanleg — als psycholoog en analyste schiet hij te kort. De tocht van Verbruggen buiten Amsterdam, als hij zich in den Amstel wil verdrinken, gevolgd door zijn buurmeisje, Josefine Berk, die hem redt, munt uit door voortreffelijke detailschildering — hier en daar met een enkelen trek, die aan Alphonse Daudet of Dickens herinnert.